

BILTEN

ZVEZE GEODETSKIH INŽENIRJEV
IN GEOMETROV SR SLOVENIJE

1-2

1966...

B I L T E N
Zveze geodetskih inženirjev in geometrov
Slovenije

Leto 1966

Ljubljana, maj 1966

Štev. 1 - 2

V s e b i n a :	Stran
1. Uvodna beseda predsednika Zveze GIG SRS	1
2. 3.redna seja sekretariata ZGIG Slovenije	2
3. 4. " " " " "	3
4. 5. " " " " "	4-5
5. Sklepi komisije za kadre in šol. ZGIGJ	6
6. Gradivo za referat ZGIGJ na posvetovanju o šolstvu v geod. stroki	7-13 14-24
7. Geodetska uprava SRS:	
A. Izmera zemljišč v letu 1965 - problematika	
B. Organizacija geod.-katastr.službe v SRS	
C. Analiza stanja in dela katastrskih uradov in zavodov za izmero in kataster zemljišč	
D. Stanje in potrebe po geod. kadrih	
E. Problemi z izvajanjem geodetskih del	
8. Rado Dvorsak: Prijateljsko srečanje upokoj. geodetskih strokovnjakov	25 26-28
9. Peter Šivic, dipl.ing.geod.: Je samo šola dovolj ?	29-30
10. Peter Svetik, geom.: Vest iz Libije	31
11. Številčni pregled vpisanih dijakov in študen. na geod. strok. šolah v Ljubljani	32
12. Seznam dipl.inž.geodezije, dipl.v letu 1965	
13. Seznam geometrov, ki so diplom. v letu 1965	

- - -

Izdala: Zveza geodetskih inženirjev in geometrov Slovenije

Uredniški odbor: Franco Bratkovič, Ivan Golorej, Anton Košir, Stanko Majcen, Franjo Rudl, Marjan Smrekar

Prispevke pošiljajte na naslov: Majcen Stanko, Geodetska uprava SRS, Ljubljana-Cankarjeva 5/III

Po naročilu objavljamo v Biltenu oglase, razpise in podobno.

- - -

U v o d n a b e s e d a

Izid prve številke našega društvenega glasila Bilten v letu 1966 sovpada s časom, ko se v našem gospodarstvu in v naši stroki že občutijo posledice gospodarske reforme. Zmanjševanje investicij in proračunskih sredstev prizadene predvsem finančno samostojne geodetske delovne organizacije. Pri pomanjkljivi razdelitvi del je lahko pričakovati tudi konkurenčno zniževanje že tako nizkih cen geodetskih strokovnih storitev.

Na pobudo posameznih članov našega društva in geod. delovnih organizacij namerava rep.odbor Zveze GIG izvesti širšo analizo o razmerah v naši stroki.

Namen te analize je, da zajame čim širše geodetsko dejavnost in nakaže bodoče možne oblike našega dela. Določena strokovno in ekonomsko utemeljena stališča bo Zveza GIG zastopala pred vsemi oblastnimi forumi in drugimi družbenimi organizacijami ter jih posredovala tudi zakonodajalcu.

Republiški odbor Zveze GIG prosi svoje člane in geod. delovne organizacije, da že imenovani komisiji posredujejo zelene podatke, če se bo obrnila na njih.

Rep.odbor Zveze GIG je v širšem članskem krogu tudi razpravljal o smislu izdajanja Biltena. Splošno mišljenje je bilo, da Bilten kot edino glasilo naše stroke v Sloveniji vsaj ob izidu zdrami pomanjkljivo strokovno zavest posameznikov. Zato je potrebno, da Bilten še nadalje izhaja in v okviru društva povezuje posebno v današnji situaciji za razvoj stroke važna napredna stališča. Težiti moramo, da bo v Biltenu z dopisi sodelovalo čim več naših članov s svojim mnenjem o raznih strokovnih in organizacijskih problemih. Komisija za šolstvo Zveze GIG je dosedaj že napravila analizo o geodetskem strokovnem šolstvu. Analiza je objavljena v tej številki.

Čer se stroški izdajanja Biltena ne dajo kriti iz članarine (članarina je prenizka, se neredno ali pa sploh ne plačuje) je bil sprejet sklep, da naj bo letna naročnina na Bilten 6,00N.din za posamezne člane in 1,00 00N.din za kolektivne člane (delovne organizacije). S to vsoto bodo delno kriti materialni izdatki (papir, matrice, tisk, vezava) za ca 4 številke letno. Menimo, da s tem soglaša večina članstva in prosimo, da naročnino poravnate po priloženi položnici na naslov Zveza geod.inženirjev in geometrov Slovenije, štev. bančnega računa 5 0 1 - 8 - 1 1.

Članstvo naše Zveze tudi prosimo, da podprejo pri svojih delovnih organizacijah kolektivno naročnino in tako omogočijo redno izhajanje našega glasila.

Predsednik Zveze GIG SRS
Obreza Janez, dipl.ing.geod.

3. redna seja sekretariata Zveze GIG SRS.

Seji, ki je bila 18.1.1966 je prisostvovalo 10 članov odbora.

Ing. Golorej je poročal, da je pripravljena tretja številka Biltena in bo v kratkem razposlana članom. Da bi glasilo v prihodnje redno izhajalo, je bil izvoljen uredniški odbor v katerem so ti-le člani: Bratkovič, Golorej, Košir, Majcen, Rudl in Smrekar. Odbor naj pripravi kalkulacijo stroškov in finančni plan.

Poročilo o znanstveno-raziskovalnem delu ni bilo pripravljeno, niti niso bile izvedene priprave za družabni večer upokojenih geodetskih strokovnjakov. Sklenjeno je, da naj bo ta tovariški večer 25.2.1966.

Nato je predsednik Zveze GIG tov. Obreza poročal o seji predsedstva Zveze GIGJ v Beogradu. Ker bo letos v Beogradu sestanek FIG-a, so imenovani trije člani naše Zveze v pripravljalni odbor (Golorej, Gostič, Senčar). Po zasedanju FIG-a so predvidene tri ekskurzije po Sloveniji. Istočasno z zasedanjem FIG-a bo prirejena razstava, na kateri naj sodeluje tudi naša republika. Pokazali naj bi boljše primerke osnovne državne karte, programiranje v geodeziji in slovensko strokovno literaturo. Na samem sestanku pa naj bi bil prebran referat o podzemnem katastru.

Živahna razprava se je razvila o pripombah na zvezno "Uredbo o izmeritvi in zemljiškem katastru" ter o republiškem zakonu o izmeritvi in zemljiškem katastru. Splošna ugotovitev je: pripombe naše Zveze k osnutkom uredb in zakonov jemljejo pristojni forumi vedno premalo resno, v pripravi osnutkov raznih uredb in zakonov pa sodeluje preozek krog geodetskih strokovnjakov.

"Informacija o stališčih za nadaljni razvoj geodetske stroke", ki jo je pripravil Geodetski zavod v Ljubljani je napisana kratko in jedrnato in vsebuje vrsto važnih problemov naše stroke. Prav zaradi jedrnatosti je ob površnem branju možno razumeti marsikateri stavek drugače, kot je njegov stvarni namen. To je bilo jasno razvidno iz prve, sila živahne debate. Ko pa sta predstavnika GZ posamezne primere pojasnila in obrazložila namen "Informacij", je sekretariat pobudo GZ v celoti podprl. Sklenil je, da bo ena prihodnjih sej v celoti posvečena problemom, ki jih vsebujejo Informacije in poročila drugih geod. organizacij.

Odbor je imenoval v fakultetni svet FAGG ing. Urh Ivan-a.

Odbor je pooblastil tov. Senčarja, da direktorju ZGU tov. Dimitrije Milačiču ob odhodu v pokoj podari v imenu našega društva knjigo "Gorenjska".

Ustanoviti bo treba tiskovni sklad za redno izhajanje Biltena.

4. redna seja sekretariata Zveze GIG SRS

Seji, ki je bila dne 22.2.1966 so razen 12 članov odbora prisostvovali tudi zastopniki nekaterih geodetskih operativnih institucij.

Iz poročila tov. Gostiča je bilo razvidno, da so priprave za družabni večer upokojenih geod. strokovnjakov zaključene tako, da bomo to akcijo lahko v kratkem izvedli. Med povabljenimi upokojenci je za ta večer veliko zanimanje, saj so bili dosedaj izločeni iz društvenega življenja. Predvideva se, da bo ta akcija stala okoli 50.000 starih dinarjev. Glede na to, da je v blagajni le nekaj tisoč din je bilo sklenjeno, da povabimo organizacije, ki zaposlujejo geodetske strokovnjake, da objavijo v Biltenu reklamne oglase.

Tov. Senčar poroča, da je izročil direktorju Zvezne geodetske uprave tov. Dimitrije Milačiču v imenu naše Zveze knjigo "Gorenjska" ob njegovem odhodu v pokoj.

Predsednik komisije za kadre ing. Jenko Marjan poroča o sestanku v Beogradu dne 27.1.1966 in ki so se ga udeležili predstavniki predsedništva Zveze GIG Jugoslavije ter predstavniki rep. komisij za kadre in šolstvo. Sklepi tega sestanka so objavljeni v tej številki Biltena. Po teh sklepih je treba sestaviti poročilo o stanju in problemih kadrov in šolstva v Sloveniji. Na osnovi poročil rep. Zvez GIG bo sestavljen osnovni referat za posvetovanje. Komisija naše Zveze je na svojem sestanku sestavila anketna vprašanja o kadrih in šolstvu. Anketna vprašanja so bila razposlana ca dvajsetim kolegom, v glavnem vodilnim osebnostim v različnih geodetskih institucijah. Ankete, ki bi pritegnila večje število članstva zaradi kratkega roka nismo mogli izvesti.

Nato se je razvila pestra in dolgotrajna debata o postavljenih problemih. Ugotovitve te razprave so upoštevane v poročilu naše Zveze (glej gračivo za glavni referat posvetovanja o šolstvu in kadrih v geodetski stroki, ki je objavljeno v tej številki). O poročilu komisije, sestavljenem iz anketnih odgovorov in razprave na seji bo odbor Zveze sklepal na prihodnji seji.

Sklene se, na bo predsednik ljubljanske podružnice istočasno tudi član rep. odbora Zveze GIG Slovenije.

Ugotovljeno je, da Statut naše Zveze še ni dopolnjen po sklepih skupščine Zveze GIG. Ta dopolnila bo izvedel v našem Statutu tov. Bratkovič.

Odbor poziva ljubljansko podružnico, da pobere zaostalo članarino in pripadajoči del odvede rep. Zvezi GIG.

5. redna seja sekretariata Zveze GIG SRS.

Seji, ki je bila 25.3.1966 je prisostvovalo 9 članov.

1. Tovariški večer za upokojene tovariše je popolnoma uspel. Stroški so znašali ca 80.000 s.din; od tega so 15.000 S.din plačali prisotni člani odbora.

Prepozna je bila naša prošnja na "Kidričev sklad, da bi ta finansiral znanstveno-raziskovalno delo o uporabi elektronskih računalnikov v geodeziji, kar obdeluje ing. Zupan Karel pri Geodetskem zavodu v Ljubljani.

2. O problemih v geodetski stroki je bilo govora že na prejšnjih sejah, navajamo pa izvleček teh razprav:

Zaradi trenutnega težkega položaja v naši stroki, bo treba iskati zasilne rešitve, pri čemer pa se ne sme pozabiti na perspektivno rešitev. Zveza se mora opredeliti za potrebo načrtne topografsko-katastrske izmeritve zemljišč v Sloveniji v prihodnjih letih in o drugih perečih vprašanjih. Načelo, ki ga zagovarjajo celo nekateri geodeti, da naj plača geodetski izdelek tisti, ki ga rabi je zelo problematično in je vprašanje, če je s širšega družbenega stališča sprejemljivo glede na to, da običajno geodetski proizvod ne služi samo enemu, temveč več uporabnikom.

Povdarjeno je bilo, da je treba finančna sredstva za geodetska dela posebej planirati in da tega ne morejo opravljati druge stroke, ki vidijo samo svoje potrebe in želijo provizorične geodetske podloge, ki bodo često služile samo trenutnim potrebam. Le na ta način, da bo geodetska stroka sama planirala potrebna finančna sredstva, bodo izdelane take geodetske podloge, ki bodo zadostile optimalne potrebe različnih uporabnikov. Na ta način bomo zagotovili neodvisen položaj geodetski stroki.

Ugotovljeno pa je bilo, da žal često prepozno zadoštimu nujne potrebe po geodetskih podlogah, ker ne izkoristimo vseh možnosti, ki jih imamo. Fotogrametrični način izmeritve se še vedno premalo uporablja. Zaradi naše počasnosti se mnogi zatekajo k provizoričnim rešitvam - izdelavi s strokovnega stališča nedopustnih slabih geod. osnov. Na takih geodetskih podlogah se često projektira. Pri izdelavi geod. podlog po fotogrametrični metodi je potrebno, da so le-te izdelane z zadovoljivo točnostjo.

Izraženo je bilo mnenje, da je potrebno urediti mestne izmere, jih dopolniti in uveljaviti v katastru. Zemlj. kataster je potrebno bolj tekoče vzdrževati kot je bilo to dosedaj. Za večja mesta in naselja bo potrebno izdelati kataster komunalnih naprav. Urediti bo potreba evidenco družbene lastnine. Vskladiti je potrebno nekatera stična vprašanja urbanistične in geodetsko-katastrske službe.

Povdarjeno je tudi bilo, da bi občinski geodetsko-katastrski upravni organ moral imeti pregled čez vse geodetsko delo na svojem območju in ta organ naj bi med drugim opravljal tudi inspekcijsko službo.

Zaradi težkega položaja v katerem je geodetska stroka je bilo rečeno, naj bi se geodetski odsek na Gradbeni teh. šoli v Ljubljani čimprej zaprl.

Potrebno bi bilo rešiti vprašanje, po kakšni točnosti je potrebno delati v primerih, ko gre za specialne izmeritve. Ali se je tudi v teh primerih držati naših tehničnih pravilnikov ali ne ?

Zaradi kompliciranosti in obsežnosti problemov geod. stroke se sklene, da se formira posebna komisija, ki naj bi to problematiko obdelala, sestavila posebno poročilo o tem in ga predložila odboru Zveze GIG Slovenije. Potem bi skupno zavzeli enotno stališče. Če bo potrebno, naj komisija anketira čim širši krog geodetskih strokovnjakov in drugih sodelavcev v različnih organizacijah. V to komisijo so imenovani: ing. Belec Teobald, ing. Rihar Bogdan, ing. Smrekar Marjan, ing. Ules Franc in Ukmar Zorko.

Član odbora, ki se je udeležil zasedanja komisije za tisk Zveze GIG Jugoslavije, ki je bila v Zagrebu, poroča o težkem položaju Geodetskega lista. Na tem zasedanju je bilo ugotovljeno, da je zelo malo geodetskih strokovnjakov naročenih na Geodetski list, posebno porazna je pa ta slika v naši republiki. Zato odbor poziva posameznike in ustanove, naj se naročijo na ta edini strokovni list jugoslovanskih geodetskih strokovnjakov.

Z A V O D Z A U R E J A N J E K M E T I J S K I H

Z E M L J I Š Č

L j u b l j a n a - H a c q u e t o v a 2

i z v r š u j e

vsa geodetska in projektantska dela s področja nizkih in visokih zgradb pri urejanju zemljišč družbenega sektorja.

S K L E P I

sestanke komisije za kadre in šolstvo Zveze GIG Jugoslavije, ki je bil 27.1.66. v Beogradu in kateremu so prisostvovali predstavniki rep.komisij in predstavniki predsedništva Zveze GIG Jugoslavije.

1. Konstituira se komisija za kadre in šolstvo pri Zvezi GIGJ. Za predsednika je izvoljen Miloš Filipović, dipl.ing.geodezije. Člani te komisije so po svojem položaju predsedniki rep.komisij ZGIG. Našo Zvezo zastopa Marjan Jenko, dipl.ing.geodezije.

2. V drugi polovici marca 1966 bo organizirano posvetovanje o kadrih in šolstvu. Razen predstavnikov Zveze GIG bodo na posvetovanje povabljeni tudi predstavniki šolskih ustanov, kakor tudi predstavniki organov in organizacij, ki so zainteresirane za geodetski kader.

3. Komisije za kadre in šolstvo rep.Zvez GIG morajo zbrati in analizirati podatke o stanju kadrov in profilu geodetskega strokovnjaka, o potrebah po geodetskih strok. tako glede števila in kvalifikacije, o tem ali so geod. šole in fakultete našle svoje pravo mesto v sistemu šolstva in ali je bil vpliv geodetske operative na razvoj šolstva zadosten, o financiranju geodetskega šolstva (stanje in predlog), o izrednem študiju, o sprejemanju diplomiranih študentov in dijakov v delovne organizacije, o načinu polaganja strokovnih izpitov in o njihovi potrebi ter o drugem. Te podatke posameznih republik bo potrebovala Zveza GIGJ za sestavo osnovnega referata za posvetovanje.

4. Zvezi GIGJ je treba sporočiti imena organov in organizacij, ki jih bo treba povabiti na posvetovanje.

5. Priporoča se, da posamezne rep. Zveze GIG pripravijo o teh vprašanih koreferate.

G r a d i v o

za glavni referat posvetovanja o šolstvu v geod. stroki (prispevek Zveze GIG Slovenije).

1. Evidence o kadrih vodi Geodetska uprava SRS. Precej dobre podatke ima za stanje koncem leta 1964 (glej Bilten ZGIG št.1/1965, članek ing. Kobilice "Geodetski kadri"). Te podatke smo delno dopolnili tako, da ustrezajo stanju ob koncu leta 1965.

Število aktiv.geod.strok. v SRS	1964	1965	%
s k u p n o	485	500	100
dipl.inž.geodezije	107	110	22
geodetov ali inž.geodezije	16	14	3
geometrov	362	376	75
dipl.inž.komunalne tehnike	4	11	-

Pri razdelitvi po izobrazbi niso upoštevani tisti strokovnjaki, ki so po upravni poti pridobili višji strokovni naziv; teh je preko 25.

Poleg zgoraj navedenih imamo še 180 - 190 strokovnjakov, ki so zaposleni na negeodetskih področjih in takih, ki so dovršili geodetsko šolanje v Sloveniji, pa so se zaposlili bodisi v drugih republikah, bodisi v inozemstvu, ali nadaljevali šolanje (pretežno v drugih strokah); tu so všteti tudi brezposelni (c. nimo jih na 10) in tisti, ki služijo vojaški rok, poleg takih, ki so docela spremenili poklic in o njih nimamo nobenih podatkov. Ker je tudi med tistimi, ki so všteti v zgornji razpredelnici vsaj 14% izven prave geodetske dejavnosti zaradi prekvalifikacije v sorodne stroke, moremo zaključiti, da je manj kot 2/3 domačih kadrov trenutno aktivnih v geodetski stroki na območju Slovenije.

Pregled zaposlitve geod.kadrov po vrstah organizacij:

	dipl.inž. geom. vseh inž. geod.			
Geodetski zavodi in podjetja	119	19	5	95
Instituti in šole	30	21	2	7
Kat.zavodi in uradi, Geod.uprava	146	15	4	127
s k u p a j	295	55	11	229

Vsi ostali geod.kadri (ca 200) torej odpadejo na negeodetske gospodarske organizacije (projektantske organizacije, gradbena operativa itd.) na upravne organe in druge zavode in kot rečeno je del teh (najmanj 70) že izven prave geodet. dejavnosti.

Če vprašujemo geod.delovne organizacije in ustanove dobimo vtis, da je potreba za novimi kadri zelo majhna. To je pokazala že pred dobrim letom anketa Geodetske uprave SRS; omenjene ustanove s šolstvom vred so tedaj prijavile potrebo po 23, vse ostale (negeodetske organizacije) pa po 29 geod. strokovnjakov. Od teh naj bi bilo 2/3 geometrov in 1/3 dipl. inženirjev. Če strokovnjakov z višjo izobrazbo skoraj ni povpraševanja. Če bi tako anketo ponovili danes, bi pokazala verjetno zelo reducirane potrebe (gospodarska reforma). Ko smo pa vprašali za mnenje in se posvetovali v širšem strokov. krogu, smo prišli do naslednjih stališč:

a) Sedanje stanje je pri nas tako, da so sicer dosedANJI kadri v glavnem vsi zaposleni, vendar je z gospodarsko reformo nastala močna tendenca organizacij, ki zaposlujejo geod. strokovnjake, da njih število zmanjšajo, ker ni za vse dovolj dela. Na drugi strani pa kaže, da hiperprodukcija geod. kadra v prihodnjih letih ne bo zavzela pretiranih dimenzij z ozirom na že upadli priliv na šole. Večje ponudbo strokovnjakov bi morale geod. organizacije izkoristiti za dvig kvalitete svojega kadra s selekcijo.

b) Reorganizacija geod. stroke in službe, o kateri je naša operativa pred tremi meseci sprožila debato in jo prenesla v Zvezo GIG, v ostale geodetske kroge in višje forume bi odpravila sedanji nepravilni raspored kadrov, utrdila delo geodetskih in geodetsko - komunalnih strokovnjakov na področjih kot so: urbanistično planiranje, regulacije v naseljih, nizke zgradbe, kataster komunalnih napoljav, kataster stavb, kartografija, elektronski avtomati itd.

Zamisel o reorganizaciji je nastala v pogojih gosp. reforme, ko je tudi geod. stroka prisiljena iskati ta-kozvano "notranje rezerve". Naj podamo bistvo te zamisli: povezati se moramo z drugimi strokami in naše delo vsklajevati z njihovimi plani. Upravni službi in gospodarstvu moramo posredovati in ovidentirati, vzdrževati in analizirati vse elemente, ki jih načrt vsebuje (ne le zemljiško-katastrsko). V ta namen je nujno:

1. Izdelati zakonodajo in predpise o geod. dejavnosti v najširšem smislu, ki bi to dejavnost v celoti urejevala in ščitila, ne da bi jo pri tem zavirala. Sem spada tudi reforma strokovnih pravilnikov.
2. Reorganizirati geod. službo tako, da se izvede ločitev upravne od operativne službe. Upravno službo bi tvorili republiška in občinske "uprave" (Upravni zavodi). Njene naloge bi bile: zakonodaja, strok. predpisi, inspekcija, vodenje teh. dokumentacije in arhiva. Operativa naj bo organizirana v samostojnih zavodih v občinskem ali medobčinskem morilu, ki bi se povezovali v ustreznem združenju za reševanje skupnih nalog, poleg tega pa v ustreznem svetu pri Gospodarski zbornici.

V pogojih objektivne kadrovske politike, ki bi jo omogočila ta reorganizacija, bi nastala potreba po novih kadrih, predvsem z visoko in višje izobrazbo in sicer pretežno s komunalno usmeritvijo (optimalno razmerje geodetov : komunalcem se cona na 1:2). Cenitve števila diplomiranih inženirjev, ki bi v daljši perspektivi pokrili omenjene potrebe se gibljejo med 50 in 100. Danes ta mesta zasedajo v glavnem cnc-stransko usposobljeni građbeniki ali arhitekti, in pogosto tudi ljudje brez ustrezne izobrazbe, ki nedvomno pramalo strokovno razpolagajo z zelo velikimi finančnimi sredstvi. K temu bi dodali, da danes ne moremo več pričakovati, da bomo redno imeli na razpolago - kot to pred leti - kakršnakoli omembe vredna sredstva za dela kot je n.pr. sistematična nova izmera in izdelava osnovne državne karte. Sedemletni plan geod. del v Sloveniji se že pred reformo ni izvajal. Edino v pogojih reorganizirane stroke in službe lahko še pričakujemo, da bodo tudi taka dela oživila in to v moderni izvedbi. Izdelava kvalitetnih geod. podlog je po eni strani prvi pogoj za praktično formiranje večjega števila dobrih kadrov, po

drugi strani pa zagotavlja uporabljanje in vzdrževanje taših podlog zmerom nove vire dela za geod. strokovnjake.

c) Bokaj enotno je mnenje, da rabimo le dva in ne treh profilov strokovnjakov glede na stopnjo izobrazbe; ni pa enotnosti v vprašanju ali naj še vnaprej šolamo kader s srednjo izobrazbo ali samo kader z višjo izobrazbo (polg strok. z visoko izobrazbo). Zagovorniki srednjega kadra sodijo, da je treba učni program stalno vsklajevati z razvojem strok in s potrebami operative. Eni predlagajo naj bi bil srednji kader bolj usmerjen na fotogrametrijo kot dosedaj (prevsem za restitucijo), drugi želijo, da naj se v učni program vnese več snovi iz strok takozvane komunalne dejavnosti.

Prevladuje mnenje - in tako je tudi stališče Zveze GIG - da je srednjega kadra dovolj ali celo preveč in da je treba preiti na šolanje izključno višjega in visokoga kadra. To stališče je v skladu s sklepi Kongresa ZGIGJ v Portorožu in posvetovanja o šolstvu v Beogradu leta 1962. Izražita številčna premoč srednjega kadra je eden glavnih vzrokov za nezadovoljiv povojni razvoj naše stroke, ki sedaj v marsikaterem pogledu stagnira in ne dosega evropskega povprečja; je tudi eden vzrokov, da se je naša stroka tako slabo afirmirala in postala takorekoč nepopularna. Starčjši strokovnjaki povdarjajo, da v Sloveniji do leta 1932 sploh nismo poznali srednjega geod. kadra. Ta se je v večjem številu pojavil šele leta 1941 in se množil z generacijami mladih geometrov, ki so se izšolali po vojni. Odprava srednješolskega študija bi torej pomenila tudi povratek na tradicijo izpred 30 let in obenem odpira večje upanje za napredek in afirmacijo stroke.

Sedanje številčno razmerje po stopnjah strokovne izobrazbe 22 : 3 : 75 morda v trenutnih razmerah še delno ustreza, v bodoče pa bo treba povečati odstotek diplomiranih inženirjev in inženirjev. Hiter razvoj tehnike in obsežne naloge v zvezi z reorganizacijo stroke bodo zahtevale v kratkem še več kadrov z višjo strok. izobrazbo.

Še nekaj o vlogi takozvanih komunalnih strokovnjakov, ki se šolajo na geodetsko-komunalnem oddelku fakultete AGG v Ljubljani. Kljub temu, da bodo še potrebne analize komunal. študija, ugotavljamo na splošno, da je ta profil pravilno zastavljen, je pa zaenkrat še premalo populariziran. Ustanove pogosto še jemljejo v službo tehnike drugih strok prav za naloge, za katere je komunalni inženir najbolj usposobljen. Tako kot geodet, je tudi komunalac zaenkrat še premalo poznan in cenjen. Škoda je, da nismo začeli "proizvajati" ta profil strokovnjaka že nekaj let prej, kajti sedaj je mnogo delovnih mest že zasedenih z arhitekti in z gradbeniki.

Mesto komunalca je predvsem v komunalni operativi, dalje v komunalni upravi in verjetno manj v operativi. Pričakovati moramo, da bodo tu vodilna mesta že zasedena s specialisti - gradbeniki ali arhitekti.

2.) O kvaliteti naših kadrov ugotavljamo, da je v povprečju zadovoljiva. Seveda pa obstaja dokajšen razpon v kvaliteti posameznikov, ki je odvisen od osebne nadarjenosti, od prizadevnosti in veselja do stroke in ne nazadnje tudi od pravilne zaposlitve in od razmer na delovnem mestu.

O srodni šoli smo mnenja, da so tisti njeni absolventi prav dobri, ki so šli skozi tako prakso, v kateri so mogli v čim večji meri uporabljati v šoli pridobljeno znanje. So pa tudi pripombe o preveč šablonskem in "pravilniškem" po-
uku geod. predmetov in o premajhni splošni in tehnični raz-
gledanosti absolventov srednje šole; da so ti premalo pri-
pravljene za fotogrametrično izmero in za naloge s komunal.
področja, da pa so poslušali preveč klasične geodezije.

Pri diplomiranih inženirjih pride še bolj do izraza
dejstvo, da zavisi kvaliteta predvsem od človeka in šele
potem od šole. Ta daje brez dvoma dobro teoretično in stro-
kovno osnovo, ki je običajno niti ni mogoče v praksi povsem
uporabiti. Vendar mora učni načrt iti bolj v korak z razvo-
jem stroke in ne sme biti v navzkrižju s potrebami operative;
dajati mora diplomantu širše tehnično znanje in tudi znanje
iz ekonomije in osnov prava. Tem zahtevam novi učni načrt na
FAGG sicer že delno ustreza, vendar še ne popolnoma.

Eden najvažnejših pogojev za kvaliteto kadra vseh pro-
filov je strokovno izobraževanje na delovnem mestu. Pri do-
bri organizaciji bi bilo šolstvo razbremenjeno in bi uspeš-
neje opravljalo svojo glavno nalogo, to je dajanje solidnih
splošnih in strokovnih osnov. Žal ugotavljamo, da so bili
primeri izobraževanja na delovnem mestu dosedaj redki in bolj
kampanjskega značaja.

3.) V SRS imamo eno geod. strokovno šolo (geod. odsek
pri Gradbeni srednji šoli v Ljubljani) in geodetsko - komu-
nalni oddelek na fakulteti AGG.

Srednjašola ima sicer dober učni kader, je pa slabo
opremljena. V prvi letnik so jo zadnja leta vpisovale po
30 dijakov, od katerih pa je zelo malo takih, ki so se sami
odločili za geod. stroko; ostali pristanejo na geod. odseku
pctem, ko niso sprejeti ali ne uspeje na drugih odsekih in
šolah. Zato je med dijaki le malo kvalitetnih elementov in
malo pravoga veselja do stroke, kar se seveda občuti pri
tistih 20 - 25 diplomantih, ki jih šola letno da. V prihodnje
je pričakovati padec števila dijakov.

Majhno - in še upadajoče - število študentov je eden
najresnejših problemov geod. komunalnega oddelka FAGG. Tudi
tu je kvalitativni nivo slušateljev v povprečju nizek - iz
podobnih vzrokov kot v srednji šoli. V prvih letnikih imamo
povprečno po 15 efektivnih študentov, zaradi ostrejšega štu-
dijskega režima pa se to število v drugem letniku zelo skrči;
tretjega letnika pa letos ni, ker ni nihče opravil vseh iz-
pitov in vaj, kot zahtevajo študijski pogoji.

Eden od nadaljnjih vzrokov za nizek nivo znanja tako
študentov kot dijakov strok. šol je v preslabi selekciji, ki
jo opravita osnovna šola oz. gimnazija, dočim imajo študenti
- geometri največ težav zaradi prehoda od mehničnega sred-
nješolskega na samostojni in poglobljeni visokošolski študij.

Komunalna smer študija je bila uvedena leta 1957/58.
V začetku precejšnji delež geod. predmetov v tej smeri študija
se je po različnih spremembah učnega načrta zelo zmanjšal, dokler
ni bila v letu 1963/64 izvedena združitev geodetske in komu-
nalne smeri. Po novem učnem načrtu je študij skupen prva tri
leta in se diferencira šele v četrtem letniku; študij je sto-

penjski. Razlika med diplomanti ene in druge smeri ne bo tolikšna, da ne bi bil primeren zanju isti naslov "komunalno-geodetski (diplomirani) inženir." Dejansko posluša "geodet" ca 50% geodetskih in 50% komunalnih predmetov, "komunalce" pa ca 33% geodetskih in 67% komunalnih predmetov (to je: ceste, sanitarna in splošna hidrotehnika, urbanistično in regionalno planiranje, komunalno gospodarstvo itd.) Oboji bodo lahko pridobili pravico projektiranja, predvsem iz področja nizkih zgradb.

Formalno imata naši geodetski šoli zagotovljeno svoje mesto v okviru srednjih strokovnih šol oz. univerze. Vendar, gledano s kadrovskega stališča in s stališča razvoja stroke, je potreba po srednji šoli vedno manj upravičena, vsaj pri sedanjih splošno veljavni shemi šolanja - 8 let osnovne šole + 4 leta strokovne šole. Nekateri se za prehod na 3 letno strokovno šolo po predhodno opravljenih dveh razredih sedanje gimnazije. To je nedvomno pametna zamisel, ki bi dvignila nivo našega srednjega kadra, a je v nesoglasju s sedanjim šolskim sistemom. Zato se bolj nagibamo k prehodu na Višje strokovno šolstvo in to v obliki samostojne prve stopnje pri fakulteti. Študij bi obsegal poleg nekaterih nujno potrebnih dopolnitev splošnega znanja predvsem strokovne predmete, neobremenjene s teorijo, toda karakterizirane z intenzivnim praktičnim poukom. Absolvent take I. stopnje bi moral biti tudi dovolj razgledan v sorodnih tehničnih strokah in bi moral imeti 2 meseca dobre počitniške prakse. Za diplomante II. stopnje pa predlagamo, naj študirajo 8 ali 9 semestrov po učnem načrtu, ki bi bil vsebinsko podoben sedanjemu (izboljšave bodo vsekar tudi potrebne), formalno pa brez stopnje, to je kontinuiran. Pri sedanjem stopenjskem načinu študija pride namreč do škodljivega drobljenja strokovnih predmetov na I. in II. stopnjo in do prenatrpanosti s splošnimi predmeti, zaradi česar trpi strokovna stran. Možnost avtomatičnega prehoda v II. stopnjo po opravljenih izpiti in vajah I. stopnje izkoristijo praktično vsi slušatelji in ostane tak stopenjski študij brez svojega prvotnega smisla. Po gornjem predlogu pa bi bil prehod iz zaključene I. stop. na II. stop. možen le preko diferencialnih izpitov. Dobro organizirana geodetska služba bi lahko z razpisi in štipendijami ustvarila primerno zanimanje za I. stop. študij, saj bi tak tip strokovnjaka zelo potrebovala.

V kolikor bi se v bodočnosti od kjerkoli sprožila razprava o nadaljnjem obstoju geodetskega visokošolskega študija v Sloveniji, je Zveza GIG že sedaj na stališču, da bi povzročila stroki ukinitve tega študija nepopravljivo škodo; zato podpira obstoj geod.-komunalnega oddelka FAGG in meni, da je treba temu oddelku odločno pomagati v težavah ki jih ima.

V ta namen bo potrebna vse drugačna povezava kot doslej med šolstvom, upravno službo, operativo in našo strokovno zvezo. Ta povezava je bila do danes šibka; bila je propuščena osebnim zvezam in dobri volji. Naj navedemo le nekaj oblik povezave in koristnega medsebojnega vpliva:

- šolstvo naj zasleduje uspehe diplomantov v praksi,
- šolstvo naj prireja občasne strokovne seminarje,
- operativa naj omogoča študentom ustrezno počitniško prakso,
- operativa naj gleda na šolstvo perspektivno in ne le s stališča lastnih težav,

- naj postanejo bolj pristni in konstruktivni odnosi med šolstvom in Geodetsko upravo ter Zvezo GIG.

Vloga ZGIG je lahko na tem delikatnem področju izrednega pomena. Še boljše rezultate bi dala dejavnost nekega višjega strokovnega koordinacijskega organa (sveta), v katerem bi bil ta res aktiven in vpliven.

4.) Financiranje geodetskega šolstva je bilo doslej zaradi nestabilne materialne baze nezadostno in celo malomarno. Posebno se to odraža na opremi šol. Ker je šolstvo dolgoročna investicija, trpi s tem stroka tudi dolgoročno škodo.

Danes je jasno, da geodetskega šolstva ne morejo vzdrževati niti geod. organizacije, niti državna uprava (občine, republika). Osnutek novega zakona predvideva kot glavni vir za financiranje vsega šolstva poseben prispevek iz osebnih dohodkov. Ta vir bo vsekakor bolj stabilen kot dosedanji; vendar se pa mnogi sprašujejo ali je - posebno za visoko šolstvo - ta način v načelu primern. Če že gledamo na šolstvo kot na dolgoročno investicijo, potem ga moramo tudi financirati tako, kot se financirajo važne investicije, ki so širšega pomena za vse družbo - angažiran naj bo torej določen del celokupnih dohodkov v politično - teritorialnih enotah - ne le osebni dohodki.

5.) Vprašanje izrednega študija se postavlja predvsem na višjih in na visokih šolah. Tudi na našem geod.-komunal. oddelku imamo izredne študente, vendar je zanimanje za izredni študij zadnja leta v upadanju. V letu 1960/61 je precej izrednih študentov začelo s študijem, vendar ni še nihče (kolikor nam je znano) dosegel diplome vsaj I. stopnje. Velika večina kmalu odpade, ostali pa napredujejo skrajno počasi. Podobno je tudi s študenti, ki so prišli iz višjih šol k nam študirat na II. stopnji.

Izkušnja kaže, da je izredni študij - posebno v naši stroki - komaj mogoč. Ne more biti masoven; zmorejo ga le redki res nadarjeni in izredno vztrajni posamezniki. Za take naj ga fakulteta še naprej formalno omogoča. V poštev pridejo samo absolventi srednje oz. višje geodetske šole po možnosti s prakso, ker edino takim se lahko priznajo določene olajšave in nekatere vaje lahko podajajo bolj strnjeno. Praviloma pa naj izredni študentje izpolnjujejo iste zahteve po znanju kot redni.

Financiranje izrednega študija ne more biti problem ob tako redkih uspešnih primerih, saj potem tudi organizacija študija ne predstavlja vidne obremenitve za fakulteto. Ne izključujemo pa možnosti ustreznega prispevka zainteresirane delovne organizacije ali celo posameznikov - po vzgledu drugih strok.

6.) Zanimanje za strokovne izpite je pri nas padlo na minimum. Strokovni izpit je obvezen samo še za uslužbenec, ki so zaposleni v občinski ali republiški upravi.

Krivdo za to stanje pripisujemo med drugim tudi napakam, ki jih je žal zagrešila naša stroka:
- neustrojen pravilnik o polaganju strokovnih izpitov; zaradi katerega so ti izpiti občutno težji kot v drugih strokah;

- neurejeno in zanemarjeno vprašanje pooblastil, za katera je osnova strokovni izpit,
- premajhna materialna stimulacija - razlika v plači med pripravnikom in strokovnjakom z izpitom.

Mnenja smo, da so strokovni izpiti potrebni in koristni in da si je treba prizadevati, da jim povrnemo veljavo. V tem smislu predlagamo: potreben bo nov pravilnik, v katerem naj odpadejo neuresničljive zahteve glede vsestranske prakse v pripravniški dobi; odpade naj praktična naloga v dosednji obliki, ki je prehuda obremenitev za kandidata in za njegovo delovno organizacijo, manjka pa prava kontrola samostojnosti njene izvedbe; kandidat naj bi v strokovnem delu izpita opravil širok zagovor predloženih del iz svoje prakse, pri čemer bodo imeli izpraševalci dovolj možnosti, da ugotovijo stopnjo kandidatove strokovne usposobljenosti. Strokovni izpiti za inženirje in za dipl. inženirje naj bodo na ustrezno višjem nivoju, a tudi s poudarkom na praksi. Razen tega mora vsebina strokovnega izpita bolj ustrezati širini profila, kakršnega ustvarja šola. (Sedaj je omejena na klasično geodezijo). Strokovni izpit naj postane splošna zakonska obveznost vseh kadrov.

S predpisi je treba urediti področje pooblastil. Geodetski strokovnjak naj pridobi s strokovnim izpitom pravico projektiranja in samostojnega izvajanja določenih del ter podpisovanja odgovarjajočih končnih izdelkov. Vsekakor bo treba poskrbeti, da bodo diplomanti geodetsko - komunalnega oddelka dosegli pooblaščno pravico projektiranja iz tistih "komunalnih" panog, za katere so usposobljeni v enaki meri kot n.pr. gradbeniki in doseči spremembe zastaralih predpisov, ki dajejo gradbenikom in arhitektom pravico izvajanja geodetskih del, čeprav je geodezija v njih učnem načrtu do cela stranski predmet (na ljubljanski arhitekturi sploh odpravljen).

Problematika strokovnih izpitov in pooblastil je odvisna torej - kot vidimo - predvsem od dela na ustrezni zakonodaji; tega dela ne bo malo in ne bo lahko. Obžalujemo, da je to področje zanemarjeno v novem temeljnem zakonu o izmeritvi zemljišč in zemljiškem katastru.

A.) P o r o č i l o

o izmeritvi zemljišč v letu 1965 ter problematika te izmeritve

Na področju Slovenije so bila v letu 1965 opravljena dela pri izmeritvi zemljišč (triangulacija, nivelman, izmera in reprodukcija načrtov ter kart), ki so detajlnoje navedena v tabeli št.1. V tem pregledu so dela prikazana ločeno za posamezna merila in glede na to ali je delo končano na terenu (T) oziroma v pisarni (P); ločeno je podan tudi obseg reambulacije obstoječih načrtov, dobljenih na podlagi numerične izmeritve.

Bistvena značilnost del na izmeritvi zemljišč, ki so jo opravljale različne geod.delovne organizacije širom SRS Slovenije v letu 1965 je v tem, da so se ta dela vršila na velikem številu delaljšč, kar še posebno velja za topografsko - katastrsko izmeritev, za topografska merjenja vsega detajla brez posnetih elementov katastra (tehnične izmere), merjenja s specialno vsebino upodabljanja terena ter izdelavo osnovne državne karte 1:5000 in 1:10.000, kot je to razvidno iz tabele št.2. V tej tabeli je za vsako merilo podana površina v hektarjih s številom ločenih delaljšč, pri čemer pa posamezna dela niso ločena, če so opravljena samo terenska ali samo pisarniška dela, oziroma oboje.

V zvezi z gornjim pregledom (tab.2) je treba poudariti, da je obsežnejše edino terensko in pisarniško delo za top.-katastrsko izmero 1:5000 na Kočevskem, od tehničnih izmer pa izdelava načrtov 1:2000 oz.1:2500 po fotogrametrični metodi za mesta Kranj, Maribor in Ljubljano ter izdelava osnovne drž. karte 1:5000 območja Koroške in Gorenjske in 1:10.000 območja Trnavega. Vsa ostala delaljšča pa so zelo majhna.

Glavni vzrok, da se ne opravljajo meritve večjega obsega je pomanjkanje finančnih sredstev, bodisi v občini, bodisi v republiki. Pri tem je treba vedeti tudi to, da so take izmeritve narojene v glavnem samo za trenutne potrebe, ponavadi samo enega interesenta in da se kaj hitro pokažejo posledice takega kratkovidnega planiranja. Navedeno velja posebej za top.-katastrsko meritev zemljišč.

Še mnogo bolj porazna je slika o tehničnih izmerah in merjenjih s specialno vsebino. Večina takih izmer ne zajema katastrskega stanja. Take izmere so v glavnem namenjene za urbanistične projektiranje. Pri tem naročniki takih pomembnih del ne pomislije na to, da jim bo pri realizaciji urbanističnega projekta nujno potrebno tudi lastninsko - pravno stanje in da bodo zaradi tega imeli kasneje precej več problemov, kot sicer, če bi se prvotna izmera dopolnila tudi s katastrsko vsebino. Često se v takih primerih zatekajo k nestrokovnim rešitvam pri prenosu oz. izvajanju projekta, kar ne more biti opravičljivo zlasti, ker so take rešitve običajno tudi dražje.

Ne zadnji vzrok takim majhnim in nepopolnim izmeram je tudi nepravočasno planiranje potreb po geodetskih podlogah in naročanje teh del. Redno se dogaja, da želijo dobiti naročniki načrt oz. karto v nemogočo kratkem roku. Niso osam-

Tabela št. 2

Zap. št.	Vrsta izmeritve	1:500		1:1000		1:2000,		1:2500		1:5000		1:10.000		Reambulacija različn. merila	
		površ.	št.del.	površ.	št.del	površ.	št.del	površ.	št.del	površ.	št. del	površ.	št. del	površ.	št.del.
1	Topografsko-katastrska izmeritev	394 ha	10	1432 ha	18	-	-	12943 ha	2	-	-	2050 ha	9		
2	Tehnične izmere	n -	-	541 ha	8	10822 ha	9	-	-	-	-	53 ha	1		
3	Merjenja s specialno vsebino	399 ha	7	412 ha	6	458 ha	2	-	-	-	-	317 ha	2		
4	Osn.državna karta	-	-	--	-	-	-	35530 ha	10	9960	2	-	-		

ljeni primeri, ko naročajo geod. podlogo iz sredstev, ki so odobrena za izvajanje gotovega projekta, ki naj bi bil na= rejen na načrtu oz. karti, ki je še ni. Taki načrti in kar= te so pomanjkljivo tako, da česte naročniku samemu ne ustre= zajo.

Po vsem tem ni čudno, če je število nepopolnih izmer tako veliko. Geodetska uprava je stremela za tem, da se take izmere opravijo s popolno vsebino, kar je skušala doseči pri naročnikih izmer, bodisi z intervencijo pri njih samih ali pa z organiziranjem širših posvetovanj, na katere smo vabili vse zainteresirane faktorje. Žal pa to naše posredovanje mnogokrat ni bilo uspešno. Z novim Temeljnim zakonom o iz= meritvi zemljišč in zemljiškem katastru (Ur. list SFRJ 15/65) je upravi sicer dana možnost, da od izvajalca zahteva raz= širitev izmeritve po vsebini in obsegu, vendar se takih ukre= pov ni mogla poslužiti zaradi pomanjkanja finančnih sredstev za take intervencije. Pri tem pa velja poudariti tudi to, da je uprava čisto prepozno obveščena o raznih izmerah, tako da vseh pomanjkljivosti ni več mogoče popraviti.

Smatramo, da nam gornje neurejeno stanje na področju izmeritve zemljišč zgovorno pobija mnenje, da naj plača iz= delavo geod. podloge tisti, ki jo potrebuje. Po našem mnenju in prepričanju je potrebno zagotoviti v bodoče večja prora= čunska sredstva v zvezi, republiki in občini, če želimo, da se bo stanje na področju izmeritve zemljišč izboljšalo, ker bomo le na ta način lahko načrtno izdelovali potrebne geod. načrte in karte in s tem zadostili optimalnim potrebam gos= podarstva, družbenih služb itd.

Informativno podajamo tudi pregled stroškov izmeritve zemljišč, to je del, ki so navedena v tab.1, glede na to ali je delo financirano iz proračuna občine, republike, zve= ze oz. iz gospodarstva.

Tabela št.3 kaže ločeno stroške po posameznih vrstah del.

Na območju Slovenije je bilo torej v l.1965 porabljenih za različna dela izmeritve zemljišč 392,038.000 S.din, tako da so pri tem udeleženi proračuni s 329,038.000 S.din, oz. s 83,8% in gospodarstvo s 63,418.000 S.din, to je 16,2%.

Razčlenitev samih proračunskih finančnih sredstev pa je:

- občina	211,591.000 S.din	ali	64,3 %
- republika	83,097.000	" "	25,3 %
- zveza	34,350.000	" "	10,4 %
s k u p a j	329,038.000	" "	100,0 %

Če gornjim skupnim stroškom izmeritve zemljišč dodamo še izdatke za razna specialna dela iz uporabne geodezije in slično, ki so plačana iz proračuna občin v znesku 53,089.000 S.din in iz gospodarstva v znesku 193,445.000 S.din, dobimo skupno vrednost 638,990.000 S.din. To delo so večinoma opravi= vile specializirane geodetske operativne delovne organizaci= je, ki zaposlujejo ca 30 % vsega geodetskega kadra v Slove= niji.

• • • • •

Tabela št. 3 je na strani 16

Zap. št.	vrsta dela	financirano iz:			
		občina	republ.	zveza	gospod.
		v tisočih starih din			
1	Triangulacija	248	26.005	34.350	-
2	Nivelman	5.050	-	-	-
3	Top.katastr.izmera z izdelavo plastnic (mest,naselij,obnova katastra)	122.326	32.939	-	8.382
4	Top.kat.izmera brez izdelave plastnic	1.512	-	-	-
5	Top.merjenja vsega det. brez posnetih elementov kat.tehnične izmere	32.760	-	-	11.506
6	Izdelava osn.drž.kar. 1:5000 in 1:10.000	14.935	9.115	-	9.045
7	Merjenje s spec.vseb. upodablj.terena	29.973	-	-	34.285
8	Reprodukcija top. katastr.načrtov	31	9.595	-	-
9	Reprod.osn.drž.karte 1:5000	216	5.443	-	-
10	Reprod.top.načrtov	500	-	-	-
11	Reprod.kat.načrtov grafične izmeritve	2.040	-	-	-
skupaj:		211.591	83.097	34.350	63.418

Želimo podati tudi pregled nad delališči, na katerih je Geodetska uprava SRS vršila strokovni nadzor. Dejstvo je namreč, da uprava ni uspela inspicirati vseh izmeritev zaradi premajhne zmogljivosti in omejenih finančnih sredstev za to. V tabeli št.4 podajamo podatke o skupnem številu delališč in vrednosti teh del ter o delališčih na katerih je uprava vršila strokovni nadzor. V ta pregled niso zajeta ona dela, katerih naročnik je zvezna oz. naša uprava in katerih skupna vrednost znaša 117,447.000 S.din, ker je nad njimi vršen stalni strokovni nadzor naše ali zvezne geodetske uprave.

Iz tab.4 je razvidno, da je Geodetske uprave v letu 1965 od skupno 84 delališč izmeritve zemljišč, katerih delo je vredno 272,022.000 S.din strokovno nadzorovala le 26 delališč, katerih vrednost znaša 126,013.000 S.din. Kot že rečeno v ta pregled niso zajeta tista dela, katerih naročnik je zvezna ali naša uprava, temveč samo ona dela, katera so plačana iz občinskih proračunov oz.iz gospodarstva. V tej zvezi je treba poudariti tudi to, da so nekatera teh del tako majhna po obsegu, da bodo v bodoče pri teh izmerah morali bolj odločno v strokovnem in organizacijskem pogledu posredovati občinski geod.-katastrski organi. Mislimo, da ne bi smelo biti nobenega dela izmeritve zemljišč na območju občine, o katerem ne bi bil občinski organ za geod.-katastr.

službo obveščeni, ne glede na to, kdo je izvajalec in kdo naročnik teh del. Za vse one izmeritve, katerih naročnik je občinska skupščina pa bi moral biti obč. zastopnik pri pogodbah uslužbenec geod.-katastrskega organa v občini. Le na ta način bomo dosegli, da se bodo izmeritve vršile tako, kot je to v strokovnem in finančnem pogledu potrebno, da bodo stroški najmanjši in da bô zadoščeno maksimalnim potrebam uporabnikov geodetske podloge.

Smatramo, da bomo omenjeno stanje na področju izmeritve zemljišč izboljšali le v primeru, če bo novi republiški zakon o izmeritvi zemljišč in zemljiškem katastru, ki je v pripravi in ki naj bi izšel še v tem letu, dal geodetsko - katastrskim organom v občini in republiki potrebna pooblastila in naloge.

Tabela 4

Zap. št.	vrsta dela	skup. delališč GU je insp.		št. vred. št. vred.	
1	Triangulacija in nivelman	4	5.298	4	5.296
2	Top.kat.izmeritev z izdelavo plastnic	35	130.708	13	70.961
3.	Top.kat.izemitev brez izdelave plastnic	1	1.512	-	-
4	Top.merjenja vsega detajla - brez domeritev katastra - tehnične izmere	19	46.266	6	31.468
5	izdel.osnovno drž.karte 1:5000 in 1:10.000	8	23.980	3	18.286
6	merjenja s spec.vsebino - specialna izmera	17	64.258	-	-
skupaj:		84	272.022	26	126.013

B.) O r g a n i z a c i j a

geodetsko - katastrske službe v SRS

Z izidom Temeljnega zakona o izmeritvi zemljišč in zem. katastru (Ur.list SFRJ št.15/65) in Temeljnega zakona o zavodih (Ur.l.SFRJ št.5/65) je bil občinski organ, pristojnim za geodetske zadeve, zakonsko določen status posebnih upravnih organov v občini. Istočasno je bila odvzeta samostojnim zavodom pravica do vzdrževanja izmeritve zemljišč in zemljiškega katastra. S tem je bil tudi dokončno zaustavljen proces, začel 1962 leta po prenosu pristojnosti geod.-katastr. službe od takratnih okrajev na občine. Ta proces se je izražal v težnji prehoda katastr.uradov na organizacijske oblike samostojnih zavodov. Ob koncu leta 1964 je v Sloveniji poslovalo že 10 samostojnih zavodov za izmero in kataster zemljišč.

Na podlagi prej citiranih zakonov in priporočil uprave so se v letu 1965 reorganizirali v upravne zavode oz. v kat. urade naslednji samostojni zavodi za izmero in kat.zemljišč:

Novo mesto, Trebnje, Vrhnika, Rakek, Nova Gorica in Žalec (skupaj 6 zavodov). V preteklem letu se je iz skupnega medobčinskega zavoda za izmero in kataster zemljišč Vrhnika izdvojil katastrski urad Logatec kot posebni upravni organ občine Logatec. Iz omenjenega izhaja, da opravljajo službo vzdrževanja izmeritve zemljišč in zemljiškega katastra naslednji občinski geod.-katastrski organi:

- 24 katastr. uradov, s statusom posebnega upravnega organa v sestavi delovne skupnosti občinske uprave,
- 2 katastr. urada, v sestavi odd. za finance obč. uprave,
- 1 oddelček za izm. in kat. zem., v sestavi delovne skupnosti občinske uprave,
- 6 zavodov za izmero in kat. zem., s statusom posebnega upravnega organa v sestavi delovne skupnosti obč. uprave. Ti zavodi so zavodi samo po nazivu,
- 7 zavodov za izmero in kat. zem., s statusom samostojnega posebnega upravnega organa, izdvojenih iz sestava občinske uprave, z lastnim notranjim samoupravljanjem,
- 2 zavoda za izmero in kat. zem., s statusom samostojne delovne organizacije, ki poslujejo po načelih temeljnega zakona o zavodih.

Skupaj opravlja torej službo vzdrževanja izmeritve zem. in zem. katastra 42 kat. uradov oz. zavodov za izmero in kat. zem., ki imajo 6 različnih organizacijskih oblik. Po teritorialni pristojnosti posluje 32 organov službe za območje ene občine, 10 organov pa opravlja medobčinsko službo na območjih 30 občin.

Iz prikazanih podatkov je razvidna dokajšna raznovrstnost organizacije občinskih geodetsko - katastrskih organov, za katero po našem mišljenju ni opravičljive potrebe kakor tudi ne objektivnih pogojev. Enako kot 1964. leta je uprava tudi v preteklem letu priporočala občinskim skupščinam samo dve vrsti organizacijskih oblik občinskih upravnih organov pristojnih za geod.-katastrske zadeve in to: katastrski urad in upravni zavod za izmero in kataster zemljišč (to je zavod kot posebni upravni organ z notranjo samostojnostjo, izdvojen iz delovne skupnosti občinske uprave). Prvo obliko (katastrski urad) je uprava priporočala za ene občinske geod.-kat. organe, ki poslujejo za območje ene občine in katerih sistemizacija ne presega 6 delovnih mest, medtem ko je drugo obliko (upravni zavod) priporočala za medobčinske organe službe in za ostale večje organe z več kot 6 sistemiziranimi delovnimi mesti.

C.) A n a l i z a

stanja in dela katastrskih uradov ter zavodov
za izmero in kataster zemljišč

Analiza uspeha v delu katastrskih uradov - zavodov v letu 1965 izkazuje v rep.povprečju določeno zvečanje letne naloge občinskih geod.-katastrskih organov. To povečanje na področju geod.-tehnične dejavnosti v zvezi z reševanjem vlog o spremembah na zemljiščih znaša 16% v primerjavi z letom 1964, medtem ko so se dela pri izvajanju sprememb v kat.operatu zmanjšala za 17% v primerjavi z letom 1964. Omenjena analiza izkazuje, da je bilo geod.-teh. delo v zvezi z reševanjem vlog o spremembah na zemljišču v celoti opravljeno in da je izvršeno tudi že 22% naloge za leto 1966. Za razumevanje tega podatka je potrebno navesti, da se vloge o spremembah na zemljišču, ki so bile vložene po 1.maju 1965, računajo kot naloga za leto 1966. Izvršitev določenega dela naloge za leto 1966 v letu 1965 kaže, da se stalno skrajšuje potreben čas za reševanje vlog o spremembah na zemljišču in da bodo objektivni pogoji v Sloveniji zahtevali preložitve roka, do katerega se vložene prijave računajo kot naloga tekočega leta. Menimo, da bi bilo potrebno določiti, da morajo biti vse vloge o spremembah na zemljišču vložene do 1.avgusta, rešene v tekočem letu.

Opravljeno delo pri izpeljavi sprememb v katastr.operatu (delo bi se moralo končati do 15.2.1966) ne zadovoljuje, saj je izpeljava končana šele za 68% občin povprečno, medtem ko je iz izkazanega uspeha po katastr.uradih - zavodih razvidno, da bo komej 55% uradov - zavodov končalo izvedbo sprememb v predpisanem roku. Vzroke za zakasnitev teh del moramo iskati v drugih obsežnih nalogah, ki so jih imeli katastr.uradi - zavodi v letu 1965, kot na primer izračun novega katastrskega dohodka za ca 4,500.000 parcel, izločanje parcel po posameznih proizvodnih okoliših in sestava obsežnih statističnih podatkov po kulturah in razredih, ločeno po sektorjih lastništva in po proizvodnih okoliših.

Po vrstah dejavnosti je geod.katastr. služba v občinah SRS v letu 1965 izvršila naslednje:

- 1.) Geodetsko - tehnično delo v zvezi z reševanjem vlog o spremembah na zemljišču:
 - a) Na terenu je bilo obdelano 13.543 prijav (10% več kot v letu 1964), ki so vsebovale:
 - 7.678 primerov delitev parcel s 33.074 parcelami na 10.909 ha. Od tega je bilo obdelano na družbenem sektorju lastništva 2284 primerov z 12.757 parcelami na površini 4.124 ha,
 - 1.889 primerov sprememb kultur z meritvijo s 6.576 parc. na 2.863 ha. Od tega odpade na družbeni sektor lastništva 102 primera s 534 parc. na 446 ha,
 - 4.356 primerov sprememb kultur brez meritve z 8.879 parc. na 3.143 ha.
 - 1.814 primerov snemanja zgradb z odmeritvijo 3.400 zgradb. Od tega odpade za družbeni sektor 453 primerov s 1.126 zgradbami.
 - posneto je bilo 202,4 km dolžin.objektov (cest,kanal.)

Skupno je bilo obravnavano na terenu 15.779 primerov s 54.429 parcelami na 18.729 ha. Po številu obravnavanih primerov, parcel in ha je bila količina izvršenega dela v letu 1965 v glavnem enaka količini izvršenega dela v letu 1964, kar predstavlja določeno stagnacijo na področju sprememb na zemljiščih po ustalitvi procesa podružabljanja zemljišč.

b) Pisarniško - teh.delo: V tem delu je bilo zajetih 10.656 primerov s 55.962 parcelami na 17.703 ha in sestavljenih 10.997 naznanilnih listov. V odnosu na količino izvršenega pisarniško-teh.dela v letu 1964, je v letu 1965 izkazan porast za 7%.

2.) Geodetsko - tehnično delo na reviziji kultur:
Katastrski uradi - zavodi so tudi v letu 1965 nadaljevali z revizije kultur v posameznih katastrskih občinah, v katerih so bile velike razlike med dejanskim stanjem na terenu in stanjem v katastrski evidenci. Pri tem je bila:

a) na terenu izvršena revizija kultur v 6 k.o.. Z revizije je bilo zajeto 12.407 parcel na 5.958 ha površino. Pri tem je bila spremenjena kultura v 4.108 parcelah, to je 33% parcel.

b) v pisarni izvršena geod.-tehnična obdelava revizije kultur iz leta 1964 za 20 k.o., pri čemer je bil sestavljen delitveni elaborat za 5.107 parcel na 1.529 ha površino.

3.) Geod.-tehnična dela, ki niso predmet vzdrževanja zem.katastra (nova izmera, reambulacija, zakoličbe), ki so jih opravili katastrski uradi - zavodi:

a) nova izmera je bila izvršena na površini od 186 ha in je zajela 1.213 parcel,

b) teh.reambulacija načrtov je bila izvršena na površini od 356 ha,

c) zakoličeno je bilo 1.366 stavb,

d) parcelirano je bilo na podlagi zazidalnih načrtov 2.515 parcel (funkcionalnih zemljišč) s površino 295 ha,

e) izvršeno je bilo snemanje situacij za potrebe projektiranja na 307 ha površine.

4.) Izvajanje sprememb v katastrskem operatu

Na podlagi sklepov sodišč, odločb občinskih organov za premoženjsko - pravne zadeve ter naznanilnih listov geod. organov so katastrski uradi - zavodi v letu 1965 izvedli v katastrskem operatu naslednje spremembe:

a) iz leta 1964:

- lastninskih prenosov celih posestev 6.874 primer.,
- last.prenos.ideal.določev na poses. 4.144 primer.,
- last.prenosov celih parcel 24.252 primerov.

Pri tem je bilo obravnavano:

- parcel, spremenjenih v površini 19.251 primerov,
- parcel, spremenjenih v kulturi 11.843 primerov,
- parcel, spremenjenih v razredu 7.004 primerov.

Skupno je bilo izvedeno v katastr. operatu 72.693 katastrsko-knjigovodstvenih pomenov izpoljave sprem.

b) za leto 1965: ki se začneja s 1. julijem:

- lastninskih prenosov celih poses. 12.293 primer.,
- last.prenos.ideal.del.na posestvih 11.891 primer.,
- lastnin.prenosov celih parcel 44.697 primerov.

Pri tem je bilo obravnavano:

- parcel, spremenjenih v površini 36.154 primerov,
- parcel, spremenjenih v kulturi 14.574 primerov,
- parcel, spremenjenih v razredu 17.325 primerov.

Skupaj je bilo izvedeno v katastrskem operatu 125.929 katastrsko - knjigovodstvenih poenov izpeljave sprememb. Glede na to, da navodeni podatki izkazujejo stanje na dan 1.12.1965, lahko računamo da se bo število katastrsko - knjigovodstvenih poenov izpeljave do konca leta povečalo za ca 20% to je na ca 151.000. Celotna naloga na izvajanju sprememb za leto 1965 je znašala 222.933 poenov, kar pomeni da je do 31.12.1965 izvršeno komaj 68% naloge.

5.) Obnova katastrskega operata

V letu 1965 se dotrajani katastrski operat ni več obnavljal ročno, temveč so se vršile priprave za mehanografsko obnovo in naložitev kat.operata v celoti. Skupno je bilo pripravljeno za mehanografsko obdelavo 371 parcelnih zapisnikov, ki vsebujejo skupno 519.779 parcel.

Pri zavodu za statistiko Slovenije je bil v letu 1965 mehanografsko obdelan katastr.operat za 310 kat.občin s 427.558 parcelami v vrednosti 16 milijonov din. Skupno z rep. Zavodom za statistiko je izdano občinskim skupščinam priporočilo, da se modernizacija poslovanja in mehanograf. obdelava podatkov nadaljuje.

Skupščine občin Zalec, Sevnica, Krško, Ptuj, Celje, Maribor-Center in Maribor-Tabor so za obnovo in modernizacijo poslovanja občinskih geodetskih organov iz svojih sredstev obnovile katastr.operat po mehanograf.postopku za 310 kat.občin s 427.558 parcelami v vrednosti 16 milj.din.

Z obnove in modernizacije katastr.operata smo v SR Sloveniji pričeli 1962, ob koncu leta 1965 pa je bil obnovljen operat za 87 katastr.občin s 1.522.494 parcelami, kar predstavlja 1/3 celotnega katastr.operata v Sloveniji.

Stroški izdelave so od prvotnih 30.-din od parcele narasli na 38.-din v letu 1965, kar odgovarja naraščanju stroškov v drugih dejavnostih.

V primerjavi s stroški klasične obnove kat.operata so stroški mehanografske obnove za 50% manjši. Dosedanje izkušnje so tudi pokazale, da je z modernizacijo kat.operata razen izdelavnih stroškov možno zmanjšati tudi število kat.referentov pri občinskih geod.organih najmanj za 1/3. Skupščine občin Krško, Novo mesto, Ptuj in Trebnje, za katerih območje je kat.operat v celoti izdelan po sistemu luknjanih kartic, so že izvršile popravo sistemizacije delovnih mest in jih zmanjšale za 1 - 2 kat.referenta brez strahu, da bo zaradi tega zastajala izpeljava sprememb v kat.operatu, ki se ravno tako izvaja po mehanografskem postopku.

Pobuda, ki jo je dala Geodetska uprava 1962 leta s študijsko obdelavo in pripravo osnove za uvedbo modernizacije pri izdelavi in vzdrževanju zemljiškega katastra, je omogočila hitrejšo obnovo kat.operata, zmanjšanje števila kadrov, ažurnost pri poslovanju in ekonomičnost pri izračunu novega katastrskega dohodka. Rezultati so že vidni v toliki meri, da se - čeprav smo v času izvajanja gospodarske reforme -

nadaljuje modernizacija kat.operata v nezmanjšanem obsegu, oziroma se celo povečava. Za 1966 leto so Skupščine občin Velenje, Smarje, Maribor-Tezno, Lenart in Sežana že sklenile pogodbe z Zavodom za statistiko SRS za delno ali pa celotno obnovo kat.operata po sodobni metodi z mehanograf.sredstvi.

Predvideva se, da bo do konca 1968 leta proces modernizacije kat.operata v celoti končan, kar bo nadalje omogočilo tudi učinkovito obdelavo statističnih podatkov za najrazličnejše uporabnike analiz o zemljiščih, kakor tudi uvedbo mehanografske odmere prispevka od kmetijske in drugih dejavnosti za potrebe finančnih organov občinskih skupščin.

7.) Kadri v občin.organih geod.-katastrske službe

V kat.uradih-zavodih je bilo v letu 1965 skupno zaposlenih 407 delavcev (stanje na dan 1.12.1965). Od tega je bilo 142 geod.-tehničnih strokovnjakov, 5 agronomov, 35 risarjev, 154 kat.reforentov, 41 vodij splošne pisarne, 8 računovodij, 3 administrativni delavci, 11 figurantov, 1 fotokopirant in 7 snažilk. Število zaposlenih kadrov v občinskih geod.-katastrskih organih se je v letu 1965 zmanjšalo za 17 delovnih mest nasproti letu 1964 in še vedno je v teku proces zmanjševanja. Zmanjševanje kadra v kat.organih na podlagi splošnega zmanjševanja administracije po gospodarski reformi še ni izkazano v prej navedenih podatkih, ker se bo to zmanjšanje ostvarilo šele v prvih mesecih leta 1966.

Nagrajevanje geod.-tehničnega in kat.-knjigovedstvenega kadra je bilo v letu 1965 v posameznih občinah zelo različno. Povprečni osebni dohodek v kat.uradih - zavodih je bil v decembru 1965 leta 70.300 din.

Navedeni podatki potrjujejo že omenjeno raznolikost v nagrajevanju delavcev geod.upravnih organov v občinah SRS, čeprav vsi - z izjemo predstojnikov teh organov - opravljajo v bistvu enako delo.

8.) Financiranje katastrskih uradov - zavodov

V letu 1965 so znašali stroški za redno dejavnost kat.uradov - zavodov v Sloveniji ca 870 milj.dinarjev. Nasproti letu 1964 so se ti stroški povečali za ca 240 milj.dinarjev, oziroma 39%. Vendar je pri tem potrebno upoštevati, da so v letu 1965 nastali izredni stroški zaradi izračuna novega kat.dohodka, ki so znašali 180 milj.din. Za samo redno dejavnost kat.službe je bilo torej porabljeno 690 milj.din, to je 70 milj.din več kot v letu 1964; oz. 9%.

Od zaračunavanja lastne dejavnosti naročnikom so kat.uradi - zavodi imeli skupaj 116,352.000 din dohodka. Vendar odpade od te vsote 46% samo na ljubljanski zavod za izmero in kataster zemljišč, oz.95% odpado na 8 zavodov. Večji zneski pri ljubljanskem, mariborskem, slovenjgrajskem in sloven.-bistriškem zavodu za izmero in kataster zemljišč so bili zaračunani prvenstveno za posebne naloge, ki ne spadajo v redno dejavnost upravnih organov in so bili plačani iz občinskih proračunov.

V splošnem je bilo vzdrževanje izmeritve zemljišč in zemljiškega katastra v 1965 letu plačano ca 90% iz proračunskih sredstev.

Pri financiranju dejavnosti katastrske službe je potrebno upoštevati, da se za kat. dejavnost zaračunavajo tudi upravne takse po Temeljnem zakonu o upravnih taksah in da so takse dohodek občine, posredno pa kat. organov. Podatki o zaračunanih kat. taksah v letu 1965, s katerimi razpologame niso popolni, ker mnogi kat. uradi - zavodi niso še obračunali taks za izvedbo sprememb v kat. operatu, ker to delo še ni dokončano.

Skupaj je bilo v letu 1965 pobrano za 32,859.887 din katastrskih taks, vendar se bo ta vsota pri dokončnem obračunu kat. taks. za leto 1965 še povečala za ca 100%.

Novo tarife kat. taks, določene s Temeljnim zakonom o upravnih taksah (Ur. list SFRJ št. 14/65) so sicer povečane nasproti onim iz prejšnjega Zakona o upr. taksah, vendar to povečanje ne predstavlja aдекватno nadomestilo stroškov za geodetsko tehnično delo. Za primer navedemo takso po tar. št. 48, ki znaša za eno uro dela geod. strokovnjaka na terenu kakor tudi v pisarni 300.-din, medtem ko bi dejamska cena ure v povprečju za Slovenijo znašala 1.200.-din. Iz tega izhaja, da je treba iz občinskega proračuna dodati na vsako geodetsko uro še 900 S. din.

V zvezi s kat. taksami poudarjamo pomen, da jo po mnenju uprave potrebno povečati taksno tarifo temeljnega zakona o upravnih taksah za geod. tehnično delo vsaj štirikratno, da bi bil na ta način delno razbremenjen občinski proračun.

D.) Stanje in potrebe po geodetskih kadrih in problemi z zaposlovanjem kadrov.

- 1.) V letu 1965 je bil nadaljni dotok strok. kadrov naslednji:
 - na fakulteti AGG je diplomiralo 10 kandidatov, od tega 9 komunalno smeri in 1 geodetske smeri,
 - na gradbeni srednji šoli, geodetski odsek, je končalo študij 21 geometrov.

Skupno je po letu 1945 diplomiralo na visoki šoli 132 dipl. inženirjev, od tega 18 komunalno smeri. Srednje strok. šole je končalo 449 geometrov. Število geod. kadra je naraslo na 613. Poleg teh jih je odšlo v inozemstvo ca 40, za 47 strokovnjakov pa nimamo nobenih podatkov.

- 2.) Strokovno izpito se v preteklem letu pri GU opravili:
 - 2 geod. inženirja, 1 geometer, 2 kat. referenta. in 7 kat. referentov za priznanje srednje izobrazbe. Razen dveh kandidatov so vsi opravili izpito uspešno (dobro).

- 3.) Možnost zaposlitve geod. kadra povzroča zaskrbljenost. Pričakujemo, da bo v letošnjem letu prišlo spričo skrajno štednje in pomanjkanja proračunskih sredstev ter omejitve investicijskih del do občutnega zmanjšanja naročil za geod. dela, tako na izmeritvi zemljišč in zemlj. katastra, izmeritvi mest in naselij kot pri izdelavi osnovne drž. karte.

Geodetske delovne organizacije že načonjajo ta vprašanja ter želijo intervencije uprave, oz. večje intervencije iz republiških sredstev.

Operativa skuša predreti na zunanje tržišče, vendar uspeva le delno in dobiva naročila za manjše skupine, oziroma

posameznike. Posamezniki sami iščejo službo v inozemstvu, posebno v Zahodni Nemčiji.

F.) Problemi v zvezi z nadaljnim izvajanjem geodetskih del.

Uprava pripravlja širšo informacijo, v kateri bo obravnavano sedanje stanje geodetskih osnov, perspektivne naloge službe, organizacija, sedanja problematika ter predlogi za njeno rešitev.

Trenutno je izredno nujno dopolnjevanje opravljenih izmeritev mest in naselij, njih uveljavitev v zemljiškem katastru in zemljiški knjigi. Izvajanje urbanističnih planov in njih realizacija je nemogoča brez ustreznih geodetskih podlog. Sedanja neurejenost na tem področju povzroča urbanistični, geodetski in komunalnim službam izredne težave in upravičene pritožbe občanov. Stalno spremljanje tega problema je nujno, rešitev bo možna le z razumevanjem občin.skupščin.

Zaradi konsolidacije občinske geodetske upravne službe bo treba urediti pristojnost kat.uradov - zavodov. Sedanje prakso z razširjanjem dejavnosti na druga delovna področja bo treba omejiti in z rep.predpisi in samoupravnimi akti občin urediti obliko organizacije.

Občin.skupščine bodo morale za izvajanje urbanističnih planov urediti s posebnimi samoupravnimi akti službo regulacije.

V sklopu nalog urbanistične službe je izvajanje urbanistične dokumentacije na terenu. Ta dejavnost je na nizkem strokovnem nivoju, izvaja se neorganizirano in neovidentirano, kar ima v nekaterih primerih dalekosežne posledice, v sedanji obliki pa predstavlja glavno oviro sistematičnemu in smoternemu urejevanju mest.

Uprava smatra, da evidenca družbene lastnine še vedno ni zadovoljujoča, nekje celo nazaduje. Stanje bo mogoče popraviti le s skupno akcijo pristojnih rep.organcev, ki naj bi predlagali spremembo predpisov na tem področju. Evidenco družbene lastnine je treba združiti in prenesti v sestav občinske geod.katastrske službe. Samo s takim ukrepom bo možno odpraviti dosedanje dvotirnost in neurejenost.

P r i j a t e l j s k o

srečanje upokojenih geodetskih strokovnjakov

Zveza GIG Slovenije je 25.2.1966 pripravila za vse upokojene geod.strokovnjake večer "prijateljskega srečanja" v gostilni Činkole na Poljanski cesti v Ljubljani.

Ta sestanek je Zveza predvidevala že dve leti in ga končno vendarle realizirala. Povabljenih je bilo 25 upokojencev iz Ljubljane in bližnje okolice a srečanja se je udeležilo le 15 članov. Zadržala jih je bolezen, le trije niso odgovorili na vabilo. Na sestanek je poleg predsednika Zveze prišlo še nekaj članov odbora in aktivnih kolegov tako, da je srečanju prisostvovalo 26 oseb.

Obžalujemo, da zaradi bolezni ni mogel biti prisoten naš častni član, 80-letni prof.ing.Bydlo Ivan, ki pa nam je poslal pristrčno zahvalo za povabilo ter tople pozdrave.

Po pozdravni besedi predsednika Zveze se je razvila pristrčna in prijateljska zabava, saj smo geodeti na splošno ljudje narave, polni humorja in dobre volje. Vsak je lahko prišel do besede, da je povedal vsaj eno anekdoto iz časa svojega službovanja. Dobro je, da ljudje večini pozabljamo prestane težave, a ohranjamo v svoji duši le prijetne spomine, ki nam na starost lajšajo življenje, če nam ga ne tlači bolezen. Največja želja vsakega upokojenca je, da bi ostal zdrav in še sposoben za kakršnokoli delo pa čeprav doma na vrtu ali v stanovanju- v napotje gospodinji.

Da so se ob kozarčku dobre pijače porajale hudomušne zbadljivke ni treba posebej povdarjati. Ugotovili smo, da imamo v svojih vrstah tudi famozne govorniške talente, ki so sicer molčeči, a tokrat je moral krotilec Jože večkrat uporabljati škarje in dušilec tona za neugnanega Janeza.

Zal nismo vadili na našem sestanku statistike; zanimivo bi bilo vedeti, kolika je najvišja in najnižja ter povprečna starost današnjih upokojenih geodetov, kolika je pokojnina in kdo še v stroki dela in ne "pusti mladim do kruha". Pa saj za vse to ni bilo prilike, kajti čas od 17.do 23 ure je pretekel bliskovito. Ugotovili pa smo soglasno, da je bilo to naše srečanje res prijateljsko in da naj ne bo poslednje. Prihodnjič naj bi to razširili na vse geodete iz cele Slovenije.

Vsem upokojenim kolegom, ki se letos tega sestanka niso udeležili bodisi, da so preveč oddaljeni in zato niso bili vabljeni, bodisi, da se vabilu niso odzvali, naj bo to poročilo že kot generalno vabilo na srečanje v prihodnjem letu.

Stroške večera je tokrat prevzela Zveza GIG Slovenije. V upanju, da bo življenska raven upokojencev iz leta v leto boljša, bo vsak udeleženelec v bodoče z veseljem prispeval svoj delež za prijetne urice v prijateljski družbi.

Peter Šivic, dipl.ing.geodezije

J e s a m o š o l a d o v o l j ?

V oktobru in novembru 1965 sem imel priliko preživeti dva meseca v Bad Godesbergu in Bonnu. Večino svojega časa sem posvetil fotogrametriji in njeni uporabi pri "Landesvermessungsamt" za deželo Nordrhein - Westfalen. Organizacijo geod. službe v tej deželi ter izbiro delovnih metod in instrumentarija ne bi omenjal, saj je več ali manj znano, da so vse razvitejše dežele prešle ali prav uspešno prehajajo na nove, pretežno fotogrametrične geodetske metode dela. Upoštevanje ekonomskega računa in smiselna uvedba modernih metod, odstopanje od togosti in opuščanje pravil zaradi pravil in pravilnikov samih, velika samostojnost in odgovornost pri delu ter koordinacija snemanja in skoro brez izjeme prosta uporaba aeroposnetkov se odraža v visoki tehnični in vsebinski vrednosti njihovih kart, načrtov in ostalih podlog ter ažurnosti njihove izdelave.

Rad bi se zadržal na sami osnovi, na nosilcu te "reforme". Gotovo samo ponavljam staro resnico, če pravim, da je nosilec dobre geodetske dejavnosti dober geodetski kader. Velike spremembe skoro brez izjeme prinašajo s seboj nove, pretežno mlade generacije, kar je razumljivo iz dveh razlogov. Mladi so bolj nvdušeni, bolj predani novemu, naj bo dobro ali slabo. Prav novi kader je še popolnoma nevezan, še ne čuti posledic dolgoletnega rutinskega dela, ima voljo in čas ter ima zato možnost uvajati in uvesti nove metode in prijeme.

Danes je naša geodetska praksa oz. široka operativa bolj zaostala za svetovnim razvojem kot pred leti; razmerje se bistveno ne izboljšuje. Mislim, da je napredni razvoj geodezije že preživel samo uvajanje fotogrametrije v operativo; vprašanja "ali" pri uporabi fotogrametrije ni več. Vprašanje "kako najbolje" je posvečenega precej časa. Tako doživlja izpopolnitve le način uporabe fotogrametrije v praksi. Razvoj je šel še bistven korak dalje. Fotogrametrija že ni več končni, oziroma tisti "naj" način večine geodetskega ustvarjanja, temveč mnogokje postaja vmesna stopnja ali pomoč pri vse pogostejše uvajanih, nekdanj tehnično prezahtevnih postopkih reševanja geodetskih nalog z numeričnimi metodami. Z uvedbo elektronskih računalnikov so odpadle glavne težave oz. slabosti numeričnih metod. Očitnih prednosti, ki jih te metode nudijo danes, ne moremo in ne bi smeli več prezreti. Da je tak razvoj geodezije prinesel s seboj tudi velike kadrovske spremembe, je razumljivo.

Mislilim, da je odvisen razvoj, bolje rečeno prehod naše geodetske ustvarjalnosti na modernejše in rentabilnejše metode tudi od uspešne vključitve dobro šolanih in sposobnih kadrov v geodetsko operativo. Tu se pojavljata dva problema: šolska izobrazba in pravilna vključitev novih visoko kvalificiranih geodetskih strokovnjakov v operativo. Očitno je, da moramo tudi pri nas v prvi vrsti rešiti ta dva problema, če hočemo razvitim deželam vsaj slediti.

Diplomirani geodetski inženir bo težko zmogel odgovorno nalogo s takšno izobrazbo in prakso, kakršno danes prejema. Omenil sem prehajanje od fotogrametrije k numeričnim metodam reševanja geodetskih nalog. Uporaba teh metod brez temeljnega znanja o elektronskih računalnikih ni mogoča, tako kot z znanjem le osnovnih principov fotogrametrije tudi ni mogoče uvajati niti posameznih fotogrametričnih operacij, kaj šele kompletnih fotogrametričnih metod. Morda pretiravam, če rečem, da so se le nekateri naši novo-pečeni diplomirani inženirji hitro in uspešno vključili v operativo in uveljavili tako, kot bi to družba od njih ne le morala pričakovati, ampak tudi zahtevati. Gotovo je razumljivo in jasno vsem, tudi mlademu inženirju, da po dovršeni diplomi še ni zrel za vodilna mesta v geodetski operativi; čeprav je v kadrovski strukturi razvitih dežel njegovo mesto ravno tu. Torej ga bo treba za to usposobiti, kajti za sedaj ne vidim možnosti in potrebe, da bi Jugoslovani našli čisto druge tehnične metode in organizacijo geodetske operative, ki bi na taki stopnji razvoja zahtevala drugačno kadrovsko strukturo.

S tem, da se diplomirani geodetski inženir mnogo prepočasni ali sploh ne uveljavi v operativi, družba ni le ob denar, ki je bil vložen v študij, pač pa nastaja s stagnacijo stroške, zaradi česar je "produkcija" prepočasna, preozka in predraga, še večja škoda.

Zaradi premalo utrjenega znanja in premale prakse ne more geodetski inženir takoj po diplomi delovati na pravem nivoju, na pravem delovnem mestu. Ali mora res zato zopet znova začeti kot vajenec v operativi še eno predolgo učno dobo? Ali je to za družbo rentabilno? Smetram za bolj koristno, da se z res primerno prakso usposobi kader za to, za kar je šolan, za kar je sposoben in tako, da bo produktivnost tega kadra res visokokvalitetna in koristna. Čeprav primerjava človeka s strojem ni najprimernejša, naj vseeno omenim, da pameten gospodar ne uporablja dragega, zahtevnega in zato sposobnega stroja za preprosta dela, ker mu je predrag in mu zato celo otežkoča napredek. Če kompliciranega stroja nujno ne potrebuje, ga tudi kupil ne bo, če pa ima zanj delo, bo stroj tudi primerno uporabil.

Vzemimo Zapadno Nemčijo kot tehnično in gospodarsko razvitejšo deželo od naše in pustimo ob strani družbeni red, pa mogoče ne bo napak vzeti njihovega izobraževanja geodetskih kadrov v določenem smislu za vzgled. Za uspešno vključitev strokovnjaka, torej za to, da bo družbi neprimerneje koristil, mu je potrebno nuditi pomoč v primernem šolanju in primerni praksi. Kaj pomeni, kaj nudi in zahteva dobra praksa, sem videl med svojim bivanjem v L.V.A. Na univerzi pridobljeno znanje se v triletni praksi preizkusi, utrdi in izpopolni, torej osvoji na tak način, ki je primeren, da se pri praktičnem delu polno uporabi. Vsak "referendar", diplomirani inženir-praktikant v času triletna prakse dela, bolje rečeno spoznava celotno delo, problematiko in njeno obdelavo, organizacijo in tehniko reševanja geodetskih nalog ter instrumentarij in znanstveno delo, po vsej Nemčiji. Po en mesec ali več se zadrži na vsaki pomembnejši geodetski ustanovi in takšnih zavodih, ki so z geodetsko aktivnostjo tesno povezani. Na teh ustanovah je delo praktikantov vzorno organizirano, od poslušanja predavanj do praktične in samostojne dejavnosti, pa do samostojnih predavanj. Tako se ti inženirji na primeren način seznanijo z vso ustvarjalnostjo na geodetskem področju

in preizkusijo svoje teoretično pridobljeno in utrjeno znanje v praktičnem delu, organiziranju in vodenju. Po končani praksi in opravljenem izpitu so ti ljudje res sposobni in zreli poprijeti za delo na kateremkoli področju geodetske dejavnosti in tudi prvi dan prevzeti odgovorne in najzahtevnejše naloge. Res strokovno še niso na svojem vrhu, so pa dobro orientirani, dovolj izkušeni in samozavestni, da bodo našli pravo pot in s sodelovanjem ali pomočjo izpeljali vse naložene jim naloge.

Ne smemo prezreti, da je vsak strokovnjak tudi človek. Primerno vrednotenje dela in zavest, da so podane primerne možnosti, imajo velik vpliv na kvaliteto in kvantiteto storilnosti. Problem tako dolgega šolanja (študij 4-5 let, praksa 2-3 leta) v povezavi z naravnimi željami človeka po starosti primernem privatnem življenju in eksistenci je rešen tako, da se doba prakse šteje v redno delovno dobo in jo država tudi primerno plača (blizu 800 DM mesečno).

Prepričan sem, da bi bilo vredno razmisliti kako, kdaj in če bi se denar, vložen v podobno prakso, tudi naši družbi rentiral.

P R O J E K T - N I Z K E Z G R A D B E

L j u b l j a n a , P a r m o v a 33/III
telefon 312-029

Izvršuje projektne naloge za:
ceste, mostove, vodovode, kanalizacije,
hidrocentrale, melioracije, regulacije,
pristaniške zgradbe, visoke zgradbe itd.

Peter Svetik, geometer

V e s t i z L i b i j e

Upam, da boste z veseljem prebrali izvleček iz pisma, ki ga je pisal naš kolega iz Libije. Tja je odšel s skupino desetih slovenskih strokovnjakov v organizaciji Zavoda za mednarodno tehnično sodelovanje v Ljubljani - leta 1964. V tej skupini so bili tudi 4 geometri. Njihova naloga je bila: obnova in izgradnja mesta Barče.

"Dela smo se takoj ob prihodu oprijeli tako kot doma. Ni minilo mnogo časa, ko so opazili, s kakšno vnemo delamo in koliko smo napravili. Tudi s prošnjo, da bi šli stanovat na teren (vozili smo se iz BENGHAZIJA 100 km v eno smer dnevno), da bi več naredili, smo ugled geometrov močno dvignili. Ko so bili končani naši prvi načrti, je direktor sijal od zadovoljstva in jih vsakomur s ponosom pokazal. Ko smo ga kasneje zaprosili še za nekaj pisarniškega instrumentarija, ga je bil pripravljen takoj nabaviti in na našo željo celo iz Jugoslavije - pri GZ v Ljubljani.

Dosedaj smo uspešno napravili naslednja dela: razvili smo lokalno triangulacijo, potrebno nivelmansko in poligonsko mrežo, pri čemer smo vse stabilizirali po naših predpisih. Trigonometrično mrežo smo navezali na trigonometre ameriške vojske, prav tako nivelmansko na obstoječe reperje. Vsa mreža se zelo dobro ujema v mejah dopustnih nesoglasij, česar tu niso vajeni. S tem smo naš ugled postavili na solidne temelje. Posneli pa smo tudi že dovršen del predvidenega terena in seveda tudi izdelali načrte.

Po izdelavi projekta za določen del je ena skupina začela z zakoličenjem. Tako smo dosedaj zakoličili 109 raznih zgradb, ki so bodisi že zgrajene, ali pa so v gradnji. Poleg teh smo zakoličili še 114 hiš, ki pa verjetno ne bodo zgrajene. Izdelali smo podolžne in prečne profile za 7 ulic in glavno cesto, kar bo realizirano takoj, ko bodo gotove zgradbe. Vsaka hiša bo imela dokaj veliko dvorišče z ograjo. Zato smo izdelali tudi projekte za zunanjo ureditev in sedaj zakoličujemo ograje. Tako je sedaj ena skupina stalno na gradbišču, kjer daje razne zakoličbene elemente in kontrolira gradnjo.

Ena skupina pa je že dalj časa stalno zaposlena v starih Barčah. Ima nalogo izmeriti površino porušenih stanovanj in oceniti kakovost. Tako njihovo delo sestoji iz snimanja in odmerjanja na terenu ter računanja površin v pisarni.

Teren seveda še ni ves posnet; ostalo nam ga je še kakih 700 ha. Nekaj ga bomo posneli vmes, nekaj pa na koncu.

Naš tednik je naslednji: ponedeljek, torek, sreda in četrtek delamo na terenu. Petek je tu nedelja, v soboto in nedeljo pa delamo v pisarni v BENGHAZIJU.

Poskusili smo dobiti še nekaj geometrov iz Slovenije a nismo uspeli. Mednarodna konkurenca je izredno močna, saj je za dela v Libiji veliko ponudnikov. Velik vpliv pa imajo tu seveda Američani in Angleži. Pred kratkim so na licitaciji za izgradnjo okoli 700 novih hiš uspeli Poljaki, ki so že začeli z geodetskimi deli. Naši so izpadli (baje niso imeli garancije od banke), čeprav imamo tu velik ugled tako

zaradi naše zunanje politike, kakor tudi strokovnih sposobnosti.

Naj navedem še en zanimiv primer: za izmero ceste od Tunisa do Egipta so konkurirali tudi naši. Zahtevali so 10% od vrednosti gradbenih del, uspeli pa so Italijani s 7,5%, čeprav bi Libijci raje ponudili delo našim za 8%, kar pa naši niso sprejeli. Prepričan pa sem, da je vsota 8% dovolj velika za uspešno finančno izvedbo izmere. Govorili smo z italijanskimi geometri, ki se z delom pohvalijo in tudi veliko zaslužijo. Kako so delali? Na fotokartah so vrisali traso ceste, na terenu pa iz nje zakoličili elemente z enostavno stabilizacijo. V smer so se postavljali z radio zvezo, teren je namreč povsem raven. Delo je šlo hitro od rok in prepričan sem, da bi ga mi opravili kvalitetneje in vsaj tako hitro. Projekt ceste je tu namreč zelo preprost. Ker je teren raven in brez ovir, ni potrebnih več variant. Cudim se, da pri nas tako malo poznajo te razmere.

Geodetske organizacije pri nas, kot je Geodetski zavod v Ljubljani, bi morale imeti lične prospekte v angleščini, ki bi jih moralo biti v teh krajih dovolj. Imeti bi morali boljše zvezo, poznati razpise in trg. Marsikatero delo bi lahko z uspehom opravili."

I N Š T I T U T

ZA GEODEZIJO IN FOTOGRAMETRIJO

Ljubljana, Cesta na Brdo 25/a Tol.23-396

raziskuje problematiko s področja geodezije in komunalne tehnike.

Brezplačni nasveti glede načina izdelavo urbanističnih načrtov in ukrepov za realizacijo v praksi.

Tisk urbanistične in ostale teh.dokumentacije.

Na željo cbiščemo občinske skupnosti in pomagamo urediti geodetsko in urbanistično dokumentacijo.

Š t e v i l č n i p r e g l e d
vpisanih dijakov na geodetskem odseku Gradbene teh.
šole v Ljubljani in študentov na geodetsko-komunal.
oddelku fakultete AGG v Ljubljani v šolskem letu
1965 / 1966

1. Geodetski odsek Gradbene tehniške šole:

I. letnik	36	dijakov
II. "	23	"
III. "	10	"
IV. "	16	"

skupaj:	85	"

2. Geodetsko-komunalni oddelek fakultete AGG:

I. letnik - skupen	23	red. štud.	3	izred. štud.
II. " "	6	" "	-	" "
III. " "	-	" "	-	" "
IV. " geod.odsek	5	" "	3	" "
" komun. "	6	" "	-	" "

skupaj:	40	" "	6	" "
absolventi-geod.	3			
" komun.	13			

vsega skupaj:	56	" "	6	" "

S e z n a m

diplomiranih inženirjev

geodezije, ki so diplomirali na geod.-komunalnem
oddelku fakultete AGG v Ljubljani v letu 1965:

I. geodetski odsek:	5. Lapi Josip
1. Banovec Tomaž	6. Medveš Igor
II. komunalni odsek:	7. Mejak Danijel
2. Agramovič Rajko	8. Sonnenwald Mitja
3. Kos Borut	9. Stres Marjan
4. Krapež Albin	10. Holcar Stanislav

S e z n a m g e o m e t r o v
ki so diplomirali na geodetskem odseku Gradbene
tehniške šole v Ljubljani v letu 1965:

1. Bandelj Drago	12. Planinc Srečko
2. Dovč Janez	13. Prosen Anton
3. Beseničar Jure	14. Pukelj Janez
4. Grmek Bojan	15. Rejc Zoran
5. Javoršek Vinko	16. Rutar Anton
6. Koncilija Franc	17. Stosić Vasilij
7. Lenarčič Tea	18. Velkavrh Mija
8. Medved Jožef	19. Vižin Andrej
9. Modic Duša	20. Zupančič Amalija
10. Orel Mimi	21. Žveplan Marjan
11. Peklenik Bogdan	

LJUBLJANSKI URBANISTIČNI ZAVOD

Ljubljana, Kersnikova 6

izvršuje naslednje glavne naloge:

- izdeluje in izvaja urbanistični program in generalni plan urbanističnega razvoja Ljubljane
- sodeluje pri izvajanju nalog urbanistične službe v mestnem prostoru Ljubljane ter nudi družbenim in strokovnim organom pomoč v urbanist. zadevah
- izdeluje urbanistično in investicijsko dokumentacijo; s svojo geodetsko službo opremlja ureditvene zazidalne načrte z geodetsko - analitičnimi elementi in jih prenaša na teren
- nudi občanom informacije o urbanističnih pogojih za gradnjo
- dejavnost zavoda ni krajevno omejena.

Geodetska uprava SRS

ZELITE NA DELO V DEŽELE V RAZVOJU ?

Zveza GIG Jugoslavije in Zavod SRS za mednarodno tehnično sodelovanje sta nas obvestila o naslednjem:

Zvezni zavod za mednarodno tehnično sodelovanje je v decembru 1965 in januarja 1966 objavil v dnevnem tisku - "Delo" 5.12.65, 16.1.66 in 30.1.66 - 3 javne splošne razpise za prijavo strokovnjakov iz gospodarskega in negospodarskega področja, ki bi v okviru mednarodnega tehničnega sodelovanja bili pripravljeni oditi na pogodbeno delo v dežele v razvoju.

Iz dosedanje prakse je ugotovljeno, da je bil odziv na razne splošne in konkretne razpise izredno majhen. Pogosto se iskali geodetske strokovnjake, posebno fotogrametre za delo v Afriki in Aziji. Ker tudi na konkretne razpise ni bilo odziva so dobili vtis, da ni tozadevnih strokovnjakov v naši državi na razpolago. Zaradi tega se je Zveza GIG Jugoslavije v sporazumu z zveznim zavodom za mednarodno tehnično sodelovanje odločila, da bo osnovala kartoteko geodetskih strokovnjakov, ki bi želeli na delo v dežele v razvoju v okviru mednarodnega tehničnega sodelovanja.

Vsi interesenti naj se obrnejo na Geodetsko upravo SRS (osebno ali pismeno), kjer bodo dobili dodatna pojasnila in predpisane obrazce za prijavo.

Pripominjamo, da ne gre že za kako konkretno angažiranje, temveč se želi s tem dobiti samo točen pregled geodetskih kadrov, da bo imel Zvezni zavod, ki vodi na podlagi podpisanih sporazumov in protokolov med vlado SFRJ in dotično vlado direktne razgovore z ustreznimi oblastmi dežel v razvoju jasnejšo sliko kakšni in koliko strokovnjakov je na razpolago.

Pogoj za delo v deželah v razvoju je, da so dobri strokovnjaki in da obvladajo francoski ali angleški jezik.

Trenutno išče Zvezni zavod 6 geodetskih strokovnjakov - fotogrametrov za delo v Keniji.

G E O D E T S K I Z A V O D L J U B L J A N A

Šarancvičeva 12

Telefon 31 64 48

Opravlja vsa dela s področja geodezije in
fotogrametrije
izmere mest in naselij
katastrske meritve
geodetska dela pri trasiranju in gradnjah
projektiranje cest

Izdeluje načrte v vseh merilih in velikostih
izdeluje karte s fotogrametrično metodo ter
fotografske povečave in pomanjšave načrtov

- - -